

17.08.2010

Viite

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 18. - 19.8.2010

Asia

KOMISSION PERUSTELTU LAUSUNTO ASIASSA 2007/2237; Vesipuitedirektiivin täytäntöönpano

Perusteltuun lausuntoon vastaaminen - Vesipuitedirektiivi 2000/60/EY - Täytäntöönpano Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla

Suomi on 28.6.2010 vastaanottanut komissiolta perustellun lausunnon, joka koskee yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun direktiivin 2000/60/EY¹ (jäljempänä direktiivi) täytäntöönpanoa. Komissio katsoo perustellussa lausunnossaan, että useiden direktiivin säännösten täytäntöönpano on ollut puutteellista Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Määräaika perusteltuun lausuntoon vastaamiselle päättyi 27.8.2010.

Asian tausta

Direktiivin täytäntöönpano

Direktiivin tarkoituksena on luoda puitteet sisämaan pinta- ja pohjavesien sekä rannikkovesien suojelua varten. Määräaika direktiivin täytäntöönpanolle päättyi 22.12.2003.

Keskeiset säädökset, joilla direktiivi on saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä, ovat laki vesienhoidon järjestämisestä² (jäljempänä "vesienhoitolaki") ja sen nojalla annettu asetukset vesienhoidon järjestämisestä³ (jäljempänä "vesienhoitoasetus"). Direktiivin soveltamisala kattaa kuitenkin useita muita kansallisia säädöksiä. Suomen vastauksessa viralliseen huomautukseen on yksilöity Manner-Suomen osalta 29 ja Ahvenanmaan osalta 23 eri tasoista säädöstä, joilla direktiivi on saatettu osaksi kansallista oikeutta.

Asian aikaisemmat vaiheet

Komissio antoi Suomelle nyt esillä olevaa asiaa koskevan virallisen huomautuksen 29.2.2008. Huomautus koski useiden direktiivin kohtien täytäntöönpanoa. Olennaisin merkitys oli direktiivin vesipalveluihin liittyviä säännöksiä koskevilla komission väitteillä⁴.

Vastauksessaan 26.6.2008 Suomi pääosin kiisti komission väitteet ja katsoi, että direktiivi on saatettu asianmukaisesti voimaan lukuun ottamatta eräitä kohtia, joiden muuttamiseen vastauksessa sitouduttiin.

Asian merkitys

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista, EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1—73.

² Laki vesienhoidon järjestämisestä (1299/2004).

³ Valtioneuvoston asetukset vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006).

⁴ Viralliseen huomautukseen annettua vastausta käsittelevä tuomioistuinmuistio UM2008-01161.

Perustellussa lausunnossa komissio katsoo, että rikkomusmenettely voidaan päättää 31 Manner-Suomea koskevan kohdan osalta. Rikkomusmenettelyä jatketaan 46 kohdan osalta.

Komissio ilmoittaa, että se ei tässä vaiheessa puutu vesipalveluihin liittyviin tulkintaerimielisyyksiin vaan jatkaa rikkomusmenettelyä tältä osin mahdollisesti myöhemmin. Aihe nousee kuitenkin esille useassa kohdassa.

Enemmän kuin puolet komission esille nostamista kysymyksistä on senlaatuista, että ei ole estettä täsmentää Suomen lainsäädäntöä komission toivomalla tavalla. Lainsäädäntöön tehtävät muutokset kohdistuisivat vesienhoitolakiin ja kolmeen lain nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen. Kyse on monilta osin teknisluonteisista täsmennyksistä olemassa oleviin säännöksiin. Säädosmuutoksista ei aiheudu uusia kustannuksia tai lisätyötä säädöksiä soveltaville viranomaisille tai toiminnanharjoittajille, eivätkä ne aiheuta muita kuin vähäisiä muutoksia vesienhoidossa sovellettuihin käytäntöihin.

Osassa kohdista on kuitenkin kyse Manner-Suomen osalta periaatteellisista eroista direktiivin tulkinnassa. Tällaisia kohtia ovat muun muassa edellä mainitut vesipalveluihin ja niiden kustannusten kattamisen periaatteeseen liittyvät kysymykset. Vaikka Suomen lainsäädäntöä täsmennettäisiin jossain määrin myös vesipalveluita koskevilta osin, ei Suomi luopuisi aiemmasta tulkinnastaan vesipalveluiden käsitteen laajuudesta.

Ahvenanmaan maakunnan kohdalla kyse on pääosin siitä, että suunniteltuja ja komissiolle alustavasti ilmoitettuja muutoksia ei ole ehditty toteuttaa.

Jos komissio ei tyydy perusteltuun lausuntoon annettavassa vastauksessa annettuihin selvityksiin, komissio voi nostaa Suomea vastaan kanteen unionin tuomioistuimessa.

Komission väitteet

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä

- direktiivin 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13 ja 24 artiklaa sekä liitettä II, IV, V ja VII Manner-Suomen osalta sekä
- direktiivin 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ja 24 artiklaa sekä liitettä II, III, VIII ja X Ahvenanmaan maakunnan osalta.

Suomen kanta

Manner-Suomen osalta lainsäädäntöä tullaan täsmentämään seuraavien direktiivin kohtien osalta: 2 artikla, 3 artikla, 4 artiklan 1 kohdan a alakohta, 4 artiklan 6 kohta, 5 artikla, 10 artikla, 11 artiklan 1 kohta, 11 artiklan 3 kohdan johdantokappale, 11 artikla 4 kohta ja 13 artikla sekä liitteen II 1 kohta, liite IV ja liite V. Muilta osin Suomi katsoo, että direktiivi on pantu asianmukaisesti täytäntöön.

Ahvenanmaan maakunnan osalta lainsäädäntöä tullaan selventämään komission perustellussa lausunnossa esiin nostamien artiklojen osalta. Selvennykset tehdään siltä osin kuin kyseisillä artikloilla on merkitystä Ahvenanmaan osalta ja maakunnan lainsäädännön selkeyden kannalta. Suomi kuitenkin katsoo, että 2 artiklan 1 kohta ja 10 artiklan 2 kohta on jo pantu asianmukaisesti täytäntöön.

Manner-Suomen osalta lainsäädäntömuutokset arvioidaan voitavan toteuttaa siten, että hallituksen esitys vesienhoitolain muuttamiseksi ja asetuserämuutokset voitaisiin käsitellä

valtioneuvostossa kuluvan vuoden syyskuun loppuun mennessä. Ahvenanmaan osalta muutosten arvioidaan tulevan voimaan vuoden 2010 aikana. Suomi informoi komissiota lainsäädäntömuutosten valmistelun etenemisestä.

Perustelut

Suomen vastauksessa kiinnitettäisiin aluksi huomiota siihen unionin tuomioistuimen vaikiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan direktiivin saattaminen osaksi valtion säistä oikeutta ei vaadi välttämättä sen säännösten muodollista ja sanatarkkaa toistamista.

Niiden komission väitteiden osalta, jotka Suomi kiistää, katsottaisiin seuraavaa.

Manner-Suomi

4 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohta, pohjavesien pitoisuuksien pysyvän nousun kääntäminen

Suomi katsoo, että kansallisessa lainsäädännössä säädetty pitoisuuksien pysyvän kasvun ehkäiseminen on tiukempi ja ajallisesti varhaisempi puuttuminen vesien tilan huonontumiseen kuin direktiivissä edellytetty pysyvän nousun kääntäminen. Lisäksi pohjavesien pilaantumista aiheuttanut toiminnanharjoittaja määrätään puhdistustoimenpiteisiin ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla.

4 artiklan 2 kohta, ympäristötavoitteet

Suomi katsoo, että kaikki samaan vesimuodostumaan kohdistuvat direktiivin ympäristötavoitteet tulevat huomioiduiksi kansallisessa lainsäädännössä ja että tiukin tavoite tulee automaattisesti sovellettavaksi.

4 artiklan 8 kohta, poikkeusten soveltaminen

Suomi katsoo, että Suomen lainsäädännön mukaan poikkeuksia voidaan soveltaa vain ja ainoastaan tarkoin määriteltyihin vesimuodostumiin, joissa ympäristötavoitteita ei saavuteta. Pääsäännön mukaan kaikissa muissa vesienhoitoalueen vesimuodostumissa ympäristötavoitteet on saavutettava. Suomi katsoo, että kyseinen kohta on asianmukaisesti saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

7 artiklan 3 kohta, juomaveden puhdistuskäsittelyn tason alentaminen

Suomi katsoo, että viimeistään vaarallisten aineiden asetuksen (1022/2006) muutoksen myötä (ilmoitettu komissiolle 17.9.2009) kyseinen kohta on asianmukaisesti saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

9 artiklan 1 kohta, vesipalveluista aiheutuvien kustannusten kattaminen

Suomi katsoo, että käytössä olevat vesilain (264/1991) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) lupajärjestelmät varmistavat kaikkien vedenkäytön kustannusten kattamisen, koska kaikki merkittävä vedenkäyttö on lupajärjestelmien piirissä. Lupaa ei voida myöntää hankkeelle, jossa vesivarjoja käytettäisiin yli niiden uusiutumisen tai palautumisnopeuden. Siltä osin kuin ympäristölle tai muille vedenkäyttäjille aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ei ole mahdollista estää toimenpitein, hankkeen toteuttajan on kompensoitava tai korvattava hankkeesta aiheutuvat vahingot. Lupajärjestelmän myötä vedenkäytön kustannukset jakautuvat asianmukaisesti niistä vastuussa oleville toimijoille.

9 artiklan 2 kohta, kustannusten kattamisen selostaminen hoitosuunnitelmissa

Suomi katsoo, että kohdassa edellytetyt tiedot sisältyvät niihin tietoihin, jotka vesienhoitosuunnitelmissa on Suomen lainsäädännön mukaisesti esitettävä.

11 artiklan 3 kohdan b, d, e, f, h, i ja l alakohta, toimenpideohjelmaan sisällytettävät tiedot

Suomi sitoutuu täsmentämään vesienhoitoasetuksen 24 §:n luetteloita perustoimenpiteistä, jotka tulee sisällyttää toimenpideohjelmaan. Komission perustellussa lausunnossa yksilöimien alakohtien osalta katsotaan kuitenkin, että Suomen lainsäädäntö vastaa direktiivin vaatimuksia eikä muutostarvetta ole.

11 artiklan 5 kohta, lisätoimenpiteet seurantatietojen perusteella

Suomi katsoo, että kansallisessa lainsäädännössä on jo direktiivin vaatimukset täyttävä velvoite ryhtyä lisätoimenpiteisiin, jos direktiivin mukaisia ympäristötavoitteita ei muuten saavuteta.

Liite II 2.3 kohta b - g alakohta, ihmistoiminnan pohjavesivaikutukset

Suomi katsoo, että lainsäädäntö on muutettu vastaamaan direktiiviä vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen muuttamisesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (341/2009).

Liite VII 7.2 kohta, hoitosuunnitelman sisältö, kustannusten kattaminen

Suomi katsoo, että kohdan täytäntöönpano on asianmukainen. Viralliseen huomautukseen annettua vastausta täydennetään.

Liite VII 7.4 kohta, hoitosuunnitelman sisältö, vedenoton ja patoamisen ennakkovalvonta

Suomi katsoo, että kohdan täytäntöönpano on asianmukainen huolimatta osittaisesta monimutkaisuudesta, joka johtuu täytäntöönpanon jakautumisesta useisiin eri säädöksiin.

Ahvenanmaan maakunta

2 artiklan 1 kohta, pintaveden määritelmä

Suomi katsoo, että nykyinen määritelmä on asianmukainen, koska se on jopa kattavampi kuin direktiivissä edellytetty määritelmä.

10 artiklan 2 kohta, piste- ja hajakuormitusta koskeva yhdistetty lähestymistapa

Suomi katsoo, että direktiivin 10 artiklan 2 kohdan a vaihtoehdon mukainen lähestymistapa on jo voimassa Ahvenanmaalla, joten lainsäädännössä ei ole tarvetta säätää erikseen sen käyttöönotosta.

Asian valmistelu

Asian valmisteluun ovat osallistuneet YM:n, MMM:n, STM:n, OM:n, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ja UM:n edustajat.

Asia on käsitelty oikeudelliset kysymykset -jaoston kirjallisessa menettelyssä 16. - 17.8.2010.

Eesitys

EU-ministerivaliokunnalle esitetään, että Suomi vastaa komissiolle edellä esitettyjä päälinjoja noudattaen.

Lainsäädäntöneuvos

Mervi Pere

LIITTEET

-

Asiasanat

Hoitaa

Hoitaa UE

Koordinoi

Tiedoksi

Laatija jakanut
